

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Horæ Canonicae, Quid, & à quibus recitandæ

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

ribus se innocentem capere, vt iniuste occidatur. Dicast. cum moderamine inculpatæ tutelæ. Potest præveniendò occidere parentem vel per se, vel per factum aliquem occidere. Bann. qui ait etiam posse occidi paratum aliquem occidere facere per iudicem falsis testibus, vel falsa accusatione, quando verò per aliam viam illam mortem evitare non possit. Hurtad. *ibid. ref. 43. Crp. p. tr. 9. ref. 43. §. Sed. s.*

Lictores 4 Lictores non possunt occidere reū ordinatum à Iudice, vt capiat, quando se defendit iisdem armis, nisi cum seqq. limitationibus, aliter graviter sint puniendi. vt habeant certum, & speciale mandatum capiendi à Iudice. 2. Si arma, ta manu resistat, non autem si se defendit, & facile arma deponiturus, 3. vt delictum plectendum sit capite. 4. vt alio modo reus capi non possit. 5. Si sint metuenda ab evadente gravi ora mala. 6. vt capiendus sufficienter sit de crimine diffamatus. Clar. *ibid. ref. 12.*

Exceptis 5 Quamquam alii (Christianè loquendo) affiunt, tamen exceptis Clericis, Religiosis, Advocatis, Medicis, Regiis consiliariis, & litteris incumbentibus, & non armis, non autem milites, vasalli Dominum sequentes, & Nobiles cū aliquo suo dedecore aggressorem fugere, sed cum moderamine inculpatæ tutelæ tenentur eum, vim vi repellendo occidere. DD. *ibid. ref. 45.*

Licet occidere 6 Licet occidere furem, si fugiat cum tuo equo, telo, vel aliis armis, si admonitus non desistat. Card. de Lugo, immò licet occidere furem magni momenti re furantem, quando eam nititur furari, & quando actu furatur, sed quando etiam te accepta fugit, sed amplius, cum iam quiete habet rem illam in domo sua, & Dominus alio iusto modo habere nō potest. Vasq. non autem quando res nō est in potestate furis. Hurtado, *ib. re. 47.*

Practice 7 Et si speculativè probabile est contumeliosum occidere licitum esse in ipso congressu contumelioso docet Hurtad. tamen practice contrarium tenendum, & consiliendum est, *ibid. resolut. 51.*

Summa Diana.

8 De eo, qui falsis testibus conatur aliquem occidere V. *ref. 42.* tamē si quis falsis calumniis veller apud consanguineum te infamare, ne tibi hære diratem relinquat, cum tuo magno, & domus damno, licet eum occidere, sed in praxi contrarium potest hoc occidere. Card. de Lugo. Licet occidere eum qui parus est iniuste evadere, etiam si esset via evadendi relinquendo patriam. Hurtad. *ibid. tract. 7. ref. 52.*

9 Non potest occidi maga, seu malefica, potest tamen verberari, & tormentis extorqueri, vt cesset à maleficiis faciendis, & hoc non solum à Iudice, verum à læso. Les. *ibid. ref. 53.*

Contrarium tenendum est. Maga potest verberari, non autem occidi.

HORAE CANONICAE,

Quid & à quibus recitanda.

Vide verb. Beneficium, Clericus, Religiosi.

1 **H**oræ canonicæ, seu divinum Officium, definitur à Tolero, Laus Dei voce expressa per Ecclesiæ institutionem determinata. Sunt autem Horæ Canonicæ septem, ad septē principaliora Passionis mysteria significanda, & continentur his versibus.

Matutina ligat Christum, qui crimina purgat,
Prima replet sputis, dat causam Tertia
mortis:
Sexta Cruci nectit, latus eius Nona
perit.
Vespera deponit, tumulo Completa reponit.

2 Horas Canonicas recitare tenentur Clerici, Beneficiati, Regul. & Moniales.

3 Clerici non omnes tenentur, sed in Sacris constituti. Et hi quamvis beneficium non habeant. c. dolentes de celeb. *Miss. 7.*

4 Quo die quis Subdiaconus ordinatur, non tenetur ad totum officium illius diei, sed solum ad Horas, quæ post mortem recitandæ supersunt. Ita Pal. *tract. 2. disp. 2. punct. 4. n. 3.* Imò Bonart. *l. 2.*

Ecc 6. 39.

Horas Canonicas recitare tenentur.

Clericis Sacris. Sed quo die promovetur non tenentur ad omnes. Quid si recitassent omnes anticipat.

c. 39. num. 11. putat, teneri solum ad Vesp. & Complet. quia Ecclesia non intendit obligare clericos ad parvas Horas à primo die promotionis. Sed quid, si quis ante promotionem totum diei officium recitasset? Adhuc ad Vesperas &c. teneri, ait Bonacina tract. 2. de hor. can. disp. 1. quæst. 2. part. 5. n. 11. quia quando recitavit non tenebatur, & ideo non satisfecit Præfectorum, quod non recitavit nomine Ecclesiæ, à qua nondum deputatus erat tamquam minister. Sed contrariam sententiam tamquam probabilem admittit Trull. in dec. tom. 1. lib. 1. c. 7. dub. 13. n. 3. quia potuit solvere anticipatè facit pro hac opinione illorum sententia, qui dicunt, quod qui mane communicavit, & in eadem die incidit in periculum mortis, non tenetur iterum communicare. Quæ doctrina procedit etiam pro die professionis Religiosorum, p. 6. tr. 7. ref. 38. & olim, p. 4. tr. 4. ref. 218.

Et quid de
Psalms in
iunctis ab
Episcopo in
ordinatione?

5 Episcopus non potest iniungere Clericis à se ordinatis recitationem quotidianam perpetuam. Ita Villal. 10. 1. tract. 2. dub. 7. num. 4. contra Bonac. de Hor. Can. disp. 1. quæst. 2. punct. 4. n. 2. par. 2. tract. 11. ref. 20. & vnde. Et probabile est, nolle illos obligare ad Psalmos, quos semel recitandos iniungit, sub gravi culpa, sed tantum ex decencia, & honestate, vt docet Palaus punct. 1. §. 1. numero 5. Vnde omittentes peccare tantum venialiter, vt ex Azorio. & alius docet Homob. vol. 2. part. 1. ref. 210. contra Villal. ubi sup. ref. 20. cit. & p. 4. tr. 4. ref. 218. §. Nota etiam.

Item beneficiati.

Post pacificam beneficium possessionem.

Etiam si beneficium sit tenue, secundum aliquos.

6 Beneficiati tenentur ad diuinum Officium, etiam si in sacris non sint. d. 42. can. fin. Non quidem statim post collationem, sed post possessionem pacificam beneficium, nam sicut ante illam exercere non possint illius iura, ita nec teneri debent ad onera. Sic Lesius, lib. 2. cap. 34. dub. 30. num. 67. contra Garciam tom. 1. par. 3. cap. 1. n. 92. part. 2. tr. 12. ref. 21.

7 Nota hic quod Ricc. part. 2. resol. 406. & Palaus ubi sup. §. 2. num. 9. cum communiori docent beneficium ad Officium onus teneri, sive beneficium sit

pingue, sive tenue, quia si sponte præiudicat qui se promoveri permittit ad tenue beneficium, sicut ob similem rationem, vxorem ducens cum parua dote tenetur illam alere. Vnde in C. decorat. qua. 7. c. Cler. in vitium, dist. 91. præcipitur vt Clericus, qui victum ex fructibus beneficium sufficientem non habet suis aduue laboribus, & artificio. sine tamen officii detrimento, & Conc. Later. sess. 19. can. 9. imponit pœnam restitutionis fructuum omittentibus Horas, absque distinctione beneficiarius pinguis, & tenuis. Adde quod beneficiarius non solum fructibus, sed etiam privilegiis gaudet beneficii. Sed his non obstantibus, contrariam sententiam Soti lib. 10. quæst. 6. art. 3. aliorumque doctissimorum virorum sequentem non damnarem: iuratur enim auctoritati Apostoli 1. Corinth. 4. Qui altari seruit, de altari viuere debet. Nam qui parum habet ab Ecclesia, non potest dici viuere de altari, quia parum pro nihilo reputatur. Et confirmatur primò, quia in iure beneficium tenue reputatur pro non beneficio, vt colligitur ex c. is, cui, de prob. in 6. Confirmatur secundò, quia habens plura, eaque pingua, & ampla beneficia, non nisi semel in die Officium recitare tenetur; vnde non videtur rationabile, quod habens quatuor, vel sex aureos beneficia, idem onus sustineat. part. 2. tract. 12. resol. 9. part. 4. tract. 4. resol. 146. in fine; & part. 5. tract. 3. resol. 21. Ex quibus Lesius lib. 2. cap. 34. dub. 31. num. 109. cum Mollesio tom. 1. tract. 5. cap. 3. num. 29. dicunt, habentem beneficium tenue, teneri ad Horas Canonicas solum in festis, & Dominicis. Quod ego cum Maldero in 2. 2. tract. 10. cap. 2. dub. 3. procedere existimo non de iure Ecclesiastico, sed tantum naturali, & compensari posse alijs orationibus, vel Dei cultu: nec obligacionem ad restituendum ad nexam habere. p. 2. tr. 12. ref. 9. in fine.

8 Porro non conveniunt DD. in determinanda quantitate beneficii teneri, quod diximus ad Horas non obligare. Nam Sotus ubi sup. ait esse octo nisi beneficium aureorum, Lesius ubi sup. quod non cum sit 10 per aureorum.

Sed contrarium probabile.

Et aliqui ter voluit non teneri nisi beneficium sit 10 per aureorum.

pertingit ad sexdecim. (Imò Sotus postea apud Sanchez in opusculo tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 57. n. 5. respondit, beneficium sexdecim aureorum non obligare, & opinionem illam octo aureorum eum docuisse, ait Sanchez pro istis temporibus quando valor monetæ maior erat, & rerum minor. *part. 4. tract. 4. res. 146. à medio*) Ledesma *part. 2. tr. 9. cap. 4. cone. 5. requirit viginti, & tandem Malder, ubi sup. tertiam partem sustentationis. Clerici ordinati p. 2. tr. 12. res. 5. 8. Sed si quaras. Vide etiam Bonartium lib. 2. c. 6. n. 10. p. 5. tr. 5. res. 25. in fine.*

Nec in dubio de tenuitate beneficii.

9 Quod si quis dubitet, an obtentatatem beneficii teneatur ad Horas secundum Valquez in cap. 2. disp. 65. cap. 3. num. 11. teneatur recitare: quia obligatio est certa, & excusatio dubia Secundum Salas in 1. 2. tract. 8. disput. unice. section. 17. num. 174. non teneatur: quia præceptum valde onerosum non obligat in dubio. Vtraque sententia est probabilis, p. 4. tr. 3. res. 24.

Non teneatur ad Horas recipiens beneficium per simoniam, aut cum legitimo impedimento.

10 Nota². cum Sanchez ubi sub dub. 71 num. 5. quod recipiens beneficium per simoniam, aut cum excommunicatione, vel irregularitate, sicut non facit fructus suos, ita nec teneatur ad Horas. Et addit, quod si talis peteret revalidationem, & fructuum compositionem, teneatur explicare, si Officium non recitasset, alias iterum se de fructibus ob illam causam componere teneatur. *par. 4. tr. 4. res. 146.*

Nec Canonici coadiutor est successione, & congrua portione præsentis.

11 Nota³. coadiutores Canonico- rum cum futura successione, secundum Accostam in cruce. quæst. 75. tenent Horas per solvere, quia coadiutorias Papa concedit per modum beneficii, & litteræ expediuntur in forma dignum, ut ludez Apostolicus, provisum examinet, & ad possessionem admittat præmissa fidei professione, & adhibitis solennitatibus Canonico- rum, quorum nimirum privilegii ipsi fruuntur. At ego contrarium sentio cum Palao tom. 1. tract. 1. disp. 2. punct. 1. §. 4. num. 7. quia talis coadiutoria non est beneficium, ut declaravit Paul. V. apud Suarez de Hor. can. lib. 4. cap. 22. num. 19. Et sancti beneficium, quod

confertur coadiutori, est illud idem, quod possidet Canonicus proprietarius, quod proinde ipse non adhuc possidet, cum vnum idemque beneficium non possit esse vno eodemque tempore penes duos *par. 5. tr. 13. res. 75.*

12 Denique Horas Canonicas persolvere tenentur RELIGIOSI, & MONIALES additi choro, post emissam professionem, ratione consuetudinis. Ita DD. communiter. Et quamvis Caiet. Med. & alii dubitent, an talis consuetudo existat, & Villalobos, an introducta sit scienter, & cum animo inducendi obligationem, imò an à mulieribus, & adolescentibus potuerit sic introduci, & vim legis habere, ex quibus Alphonsus de Castro docet, Clericos non promotos Ordinis Prædicatorum, ad Horas Canonicas non teneri. *(part. 2. tract. 12. resolut. 17. & novissimè P. Bordon. in cons. reg. resol. 30 num. 3. huiusmodi religiosos extra chorum ab onere Horarum faciat immunes, quia consuetudo, quæ afferret, referretur ad communitatem, seu ad chorum, non ad deputatos ad chorum, quando absunt nam consuetudo habens vim legis non inducitur ex actibus privatis, sed publicæ. Hæc tamen opinio improbari, debet & Sæ eam docens, in editione Romana correctus fuit, ut notat Palao tom. 2. tr. 7. disp. 2. punct. 1. §. 1. num. 3. Et idem dic de monialibus, quæ etiam ipsæ possunt consuetudinem obligatoriam introducere, approbante superiore, quia sunt legis capaces *par. 6. tract. 8. resolut. 12. & part. 7. tr. 11. res. 4. & novissimè p. 10. tr. 11. res. 45.**

Denique tenentur Moniales, & Religiosi professi, etiam non promoti.

13 Quo tamen die profitentur, tenentur solum ad horas quæ supersunt, ut tus potest dictum est num. 4. Et superior potest cum his in hoc ex iusta causa, studiorum, videlicet, aut negotiorum, dispensare. Ita Lesius lib. 1. cap. 37. dub. 9. n. 51. Nec obstat, quod dispensare non solet, quia facultas aliquid faciendi absque aliorum incommodo, non amittitur per non vsum p. 2. tr. 12. res. 19.

Sed prævalentur solum ad horas quæ supersunt, ut tus potest dictum est num. 4. Et superior potest cum his in hoc ex iusta causa, studiorum, videlicet, aut negotiorum, dispensare.

14 Imò etiam cum promotis dispensare potest ex privilegio, & Horas Canonicas

Et ex privilegio

Jam cum nicas in certos Psalmos, & preces eis
promotis. commutare, vt dicemus *verb. Regular.*
Nouitii an- num. 13.
satisfaciât 15 Quætes artes, vel plures Novi-
præcepto sol- tium clam, sed publicè signo regulari
uè di, Horæ convocati possint in choro communi
Canonice Divino Officio satisfacere? Respondeo
in Choro. pro vtraque parte adesse probabiles rati-
one Religio- ones? Et idè vtumq; probabiliter
professi in 16 Moniales, & Religiosi professi in
minoribus minoribus tenentur sub mortali recita-
tenentur ad te horas Canonicas si choro non inter-
horas cano- sunt ex consuetudine introducta in Re-
nica extra ligatione. Bardi, & alii: non tenentur ta-
ghorum. men si transirent ad aliam Religionem,
Sit rã seüt in qua non est consuetudo quod tales
ad aliã Re- recitent horas Canonicas. Layman, &
ligionẽ ubi alii *par. 10. tr. 11. ref. 43.* tenentur Religiosi
non est con- canere in choro horas canonicas sub
uetudo nõ peccato mortali; dico tamen Superiores
tenentur. teneri hoc curare. Armilla & alii per-
tenentur mult. *ibid. tract. 11. 4. ref. 3.*
sub mortali 17 Subdiaconus non tenetur sub
si canere in mortali in die ordinationis; & sic ex
ahoro. Ad quavis causa non poterit recitare horas
hoc facere antemeridianas, non tenetur ad vespe-
tenentur su- ras, & completorium etiam si ppsit. Tor-
periores. te, & alii, sic qui complet. 21. annũ hora
In die ordi- nona alicuius vigilie eo die nõ tenetur
nationis nõ ad ieiunium. Qui incipit divinum offi-
tenentur. cium ante mediam noctem, & complet
nec qui cõ- post mediam noctem satisfacit præcep-
pletorium nõ to diei sequentis, sic de missa completa
ad ieiunium. post meridiem. Francolinus, & alii; re-
Et si occu- citans officium mutando illud satisfacit
patius legiti- præcepto, sed hoc non est faciendum
ma causa. absque rationabili causa, vel occupatio-
non recita- ne, Bardi, & alii: dictis vespertis, & com-
uit matutis pletorio hora secunda post meridiem
nũ non sa- potest recitari officium diei sequentis,
tenetur ad au- anticipate horas Canonicas absque vlla
lias horas. iusta causa secundum Dicastillum non
Satisfacit est peccatum veniale. *par. 10. tractat. 11.*
qui incipit resolutione 16. & tractat. 16. resolutione 46
officiũ an- non peccat mortaliter, qui nocturna
te mediam per 30. horas divideret, etiam sine vlla
noctem, & causa, nec repeteretur, quod antea reci-
õplet, post ratum fuerat, sed solum venialiter, quia
mediam quoad substantiam adimpletur præcep-
noctem, tum, & sic per spatium trium horarum

possunt dividi nocturnainter se. Esco. Itade mis-
bar. & alii, & secundum Quintanad. sa.
lectiones marucini possunt dividi à re-
ciratione psalmorum vsque ad mediam tari officii
noctem eiusdem diei. Similiter si per diei sequen-
erorem non recitatur officium. de ali-
sis post 2.
quo festo duplici, vel semiduplici, po-
test de illo fieri prima die non impedi-
vidianam.
ta. Quintanad. & si recitavit de festo Non peccat
aliquo non debet de eo fieri prima die qui dividit
in quo incidit: non est eadem ratio de nocturna
feria vel de sancto simplici. Quintanad. nisi venia-
ibid. tractat. 11. ref. 17. & vbiq; recitati liter, & por-
stunt etiam in latrinis. Dian. & alii. spatium trium
ibid. tr. 11. ref. 3. horarum.
18 Non possunt dici mentaliter con-
tra P. Sanctorum. Dian. & alii *ibid. tract. 11. ref. 17.* Debeat recitari, vt ipse reci-
tans movendo labia se audiat. Valencia, relictio per
& alii *ibid. tr. 11. ref. 33. 5. Nota.* Religiosi errorẽ pri-
tenentur sub mortali. *par. 10. tr. 14. ref. 3.* ma die non
Armilla, & alii. impedita.
19 Cæcus non tenetur ad horas ca-
nonicas, surdus tenetur, & si est benefi-
ciarius tenetur cum socio. *par. 10. tr. 16. de sancto.*
ref. 45. Etia in la-
20 Canonicus absens à choro per
tres menses concessos à Can. debet lu-
crari distributiones quotidianas. Mar-
tin. à S. Joseph. Canonicus choro assi-
stens, sed non canit, vel confabulat non
debet lucrari distributiones quotidiana
nas. Et peccat mortaliter præfectus cho-
ri permittendo hæc, vel alia inconvien-
tia à Canonicis in choro; & si assistit se ipso au-
in choro, & non recitat horas Canoni-
cas, nec in choro, vel alibi non tenetur
restituere distributiones, quæ dantur
pro assistentia, & non pro cantu, Balde-
lus, & alii *ibid. tr. 13. ref. 10.* socio si est
beneficiarius.
a Canonicus absens à choro tempore per-
messo gaudet distributionibus, sed si adest,
& non canit vel confabulat. Non tenetur
restituere.
H O R A E C A N O N I C A E
Sub quo onere recitanda.
16 x Omnes nominati tenentur Horas à
Horas persolvere sub mor- prædictis
tali. Et beneficiati præterea sub onere recitari deo
restituere.